

SÜ Sakıp Sabancı Müzesi (SSM), 15. yılında 1914 Kuşağı'nın önde gelen temsilcilerinden Feyhaman Duran'ı, “Feyhaman Duran. İki Dünya Arasında” isimli sergiyle ağırlıyor.

Türk sanat tarihinde portreciliğin öncüsü olan sanatçının 1000'i aşkın eseri ve kişisel eşyaları, Sabancı Holding'in katkıları ve İstanbul Üniversitesi işbirliğiyle Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi'nde sanatseverlerle buluşuyor....

Sakıp Sabancı Müzesi (SSM) kuruluşunun 15. yılında; Sabancı Holding'in katkıları ve İstanbul Üniversitesi işbirliğiyle 1914 Kuşağı'nın önde gelen temsilcilerinden Feyhaman Duran'ın (1886-1970) hayatı ve eserlerinin yer alacağı “Feyhaman Duran. İki Dünya Arasında” isimli sergisini 12 Ocak'ta sanatseverlerle buluşturmaya hazırlanıyor.

Feyhaman Duran'ın dünyasını aydınlatacak, sanatçıya ait en geniş seçkinin sunulacağı sergide; sanatçının Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet'e geçiş döneminde hem geleneği hem de Batı sanatını içselleştirerek ortaya koyduğu 1000'i aşkın eseri ve ressam eşi Güzin Duran'la beraber hayatının büyük bir bölümünü geçirdiği Beyazıt'taki evinden bazı bölümler; onun gündelik hayatını ve çalışma ortamını anlatan özel düzenlemeler eşliğinde sergileniyor. Resim malzemeleri, mobilya ve hat koleksiyonundan örneklerin bir araya getirildiği bu düzenlemeler, Türkiye sanat tarihinde öncü bir konuma sahip olan ressama ve dönemine ayrıntılı bir bakışı mümkün kılıyor. Feyhaman Duran'ın “özel koleksiyonu” olarak da adlandırılabilir tablolardan yapılan seçkide sanatçının en çok tanındığı portre alanındaki çalışmalarının yanı sıra peyzaj, natürmort ve poşadları da yer alıyor.

Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı basın toplantısında yaptığı konuşmada şunları söyledi: “15. yılımıza kendi değerlerimize sahip çıkarak, bu topraklardan yetişen bir sanatçıyla başlamak istedik. Ayrıca, bu sergiyi iki akademik kurumu bir araya getirmesi açısından da çok önemsiyoruz. Feyhaman Duran, hem Osmanlı hem de Cumhuriyet dönemini yaşamış bir sanatçı. Dolayısıyla, bu sergiyi sadece Feyhaman Duran'ın eserlerini ve yaşamını değil, ülkemizi, geçmişimizi de yakından tanıma, anlama fırsatı olarak görmemiz gerekiyor. Bildiğiniz gibi, Sakıp Sabancı Müzesi, en genç üniversitelerden birine, Sabancı Üniversitesi'ne ait bir üniversite müzesi. Bu serginin hayata geçmesi ise, ülkemizin en köklü üniversitesi İstanbul Üniversitesi sayesinde mümkün oldu. Dolayısıyla, bu kadar köklü bir kurum, kendisine kıyasla oldukça genç bir kurumun tecrübesine güvendi ve bu iki akademik kurum arasında örnek bir işbirliği gerçekleşti. İstanbul Üniversitesi sanatçının hem eserlerini hem de kişisel eşyalarını büyük bir cömertlikle bizlerle paylaştı. İki üniversitenin sanat

konusundaki bu yakın ve yapıcı çalışmasının diğer kurumlara da ilham vermesini temenni ediyorum. Ülke olarak, zor günlerden geçiyoruz. Bu zorlukları aşmanın en iyi yolunun, her zamankinden daha çok çalışmak ve üretmek olduğuna inanıyoruz. Sanat da böyle günlerde daha da anlam kazanıyor. Çünkü, sanat birleştiriyor, iyileştiriyor, güzelleştiriyor; geçmişimizi ve bugünümüzü anlamanın yeni yollarını gösteriyor”.

Sergiyle ilgili bilgi veren SSM Müze Müdürü Dr. Nazan Ölçer, “SÜ Sakıp Sabancı Müzesi’nde kapsamlı bir Feyhaman Duran sergisi yapmaktan, müzemizin kuruluşunun 15. yılına bu dev sergiyle adım atmış olmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Geçtiğimiz sene doğumunun 130. yılı olan Feyhaman Duran’ın eserlerini şimdiye kadar hiç olmamış bir sayı ve içerik zenginliğinde sunabilmemizi, en başta İstanbul Üniversitesi’yle yaptığımız işbirliğine borçluyuz. Sanatçının sağlığında verdiği kararlar intifa hakkı eşinde kalmak koşuluyla, evini içindeki tüm eşya ve diğer varlıklarla beraber korunması amacıyla İstanbul Üniversitesi’ne bağışlaması ve bir süre sonra eşinin de vefatı, Üniversite’yi sadece ev, eşyalar ve resimlerin değil, uzun bir ömrün geride bıraktığı akla gelecek tüm izleri de barındıran bir dünyanın sahibi yaptı. Bugün sergilemekte olduğumuz koleksiyon bu nedenlerle farklı bir değer taşıyarak, bizleri sanatçının, çok özel dünyasına götürüyor. Koleksiyon içinde bulunan ve belki de sanatçının eşi dışında kimseyle paylaşmadığı yüzlerce poşad ise bize onun çalışma sistemini anlatacak değerli bir rehber olarak ilk kez sergileniyor.

Sergimizin hazırlık sürecinde 1886 yılında aydın bir Osmanlı ailesi içinde doğan Feyhaman Duran’ın yaşam öyküsünü adım adım, İstanbul’un geleneksel atmosferinden dönemin “alafranga” dünyasına, Beyoğlu’na kadar izledik. Sanatçının doğduğu, yetiştiği yılların İstanbul’unu yurtdışı kaynaklarda elde ettiğimiz belgesel filmlerle yansıtmaya çalıştık. Onun yeteneğinin akademik bir süreçte değerlendirildiği asıl yer olan Paris’teki eğitim kurumlarını, École des beaux-arts ve Académie Julian’ı; oradaki muhtemel yaşamını, gönderildiği bu farklı âlemi anlamak için de 1910’ların Paris’ini sokak sokak, mahalle mahalle gösteren görüntüleri yine yurtdışındaki farklı kurumlardan, arşiv ve film müzelerinden elde ettik. İstanbul’un en eski ve özgün semtlerinden Beyazıt’ta bulunan ve onlara sanatçının eşi Güzin Duran’ın dedesi ünlü hattat Yahya Hilmi Efendi’den kalan mütevazı ahşap evde Feyhaman ve Güzin Duran’ın uzun yıllar yaşadıkları, küçük bahçesine inşa ettikleri atölyede beraberce çalıştıkları yuvalarını müzemiz salonuna taşıyarak, ziyaretçilerimizin onların özel dünyasını tanımalarını arzu ettik.

Sanatçının eserlerini bağışladığı İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut Ak ise düşüncelerini şöyle paylaştı: “Feyhaman Duran. İki Dünya Arasında sergisi, hem ülkemiz hem de dünya için bir kültür mirası olan İstanbul Üniversitesi Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi Koleksiyonu’nu temel alarak hazırlanmış değerli bir proje. İstanbul Üniversitesi olarak büyük emeklerle oluşturulan ve üniversitemizin koruduğu bütün koleksiyonları dünya kültür mirasına kazandırmayı hedefliyoruz. İstanbul Üniversitesi Feyhaman Duran Koleksiyonu da bu anlayışın önemli bir sonucudur. İstanbul Üniversitesi’nin sanata, sanatçıya, kültürel mirasa ve işbirliğine verdiği değeri ortaya koyan bu sergi Türk resim tarihine ilgi duyanlar ile araştırmacılar için önemli bir kaynak teşkil edecek.”

Feyhaman Duran'ın hayatı ve eserleri üzerinden bir döneme ışık tutma amacı doğrultusunda belgesel gösterimleri, konferanslar ve çocuklara yönelik atölyeler gibi yan programlarla desteklenecek sergide belge niteliğinde fotoğraflar da yer alıyor. Duran'ın sanatının farklı dönemlerini irdeleyen makalelerin yanı sıra sanatçının Paris'e gitmesine vesile olan Hıdiv Ailesi'nin Osmanlı'nın son döneminde kültür sanat dünyasındaki rolünün irdelendiği bir araştırmanın yer alacağı sergi kataloğu da, sanatçıya dair temel kaynaklardan biri olarak sergiye eşlik ediyor.

Feyhaman Duran'ın sanatı, Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarından Cumhuriyet'e geçiş aşamasını aktaran niteliğiyle söz konusu dönemin tüm çatışma ve gelişmelerini de gözler önüne seriyor. Sergi, çöküş yıllarını yaşayan bir imparatorluktan, sanat dünyasının beşiği Paris'e giden, yurda dönüşünde ise kendini keskin bir dönüşümün ortasında bulan Duran'ın bu yolculuklarının, sanatını nasıl şekillendirdiğini yansıtıyor ve böylece Osmanlı İmparatorluğu'ndan

Cumhuriyet'e geçişin yaşandığı döneme de resim tarihi üzerinden ışık tutmayı amaçlıyor.

Tüm yaşamı boyunca Doğu ile Batı'yı aynı anda deneyimlemesinin etkilerini sanat pratiğine yansıtan Feyhaman Duran, Cumhuriyet Türkiye'si'nde portrelere duyulan ihtiyaçtan dolayı en çok bu alandaki işleriyle anılıyor olsa da natüremort, peyzaj gibi farklı türlerde de aynı üretkenlikte pek çok eseri bulunuyor.

Bu anlamda Duran'ın portrelerinin yanı sıra, Paris'teki eğitimi sırasında ilk kez canlı modelden çalıştığı nü eserleri, farklı bölge ve mekânları tasvir ettiği peyzajları ve hat levhalarının obje olarak yer aldığı natüremortları da sanatçının farklı türlerdeki çalışmalarının günışığına çıkartılması hedefiyle sergideki yerini alıyor.

Türk sanat tarihinin öncü ismini 12 Ocak'ta sanatseverlerle bir araya getirecek olan "Feyhaman Duran. İki Dünya Arasında" başlıklı sergi 30 Temmuz'a kadar SSM'de sanatseverleri bekliyor.